Lietas arhīva Nr. CA-0210-23/8
ECLI:LV:ZAT:2023:1219.C73586222.11.S

Zemgales apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2023.gada 19.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Marianna Terjuhana, tiesneši Anita Misiuna un Daina Baltā
ar tiesas sēdes sekretāri Evitu Ahmedčiku
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA "Julianus Portfolio" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedumu prasības apmierinātajā daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja AS "PrivatBank" (turpmāk arī prasītāja) cēla tiesā prasību (ar grozījumiem) pret atbildētāju /pers. A/ (turpmāk arī atbildētājs) par parāda piedziņu. Tiesvedības gaitā prasītājas firma mainīta no AS "PrivatBank" uz AS "Amber Assets".

Saskaņā ar prasības grozījumiem prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja pamatparādu 3229,20 EUR, līgumiskos procentus 761,18 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 81,75 EUR, kā arī lūdz piedzīt tiesas izdevumus un apstiprināt prasītājas tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no neapmaksātās pamatparāda summas līdz sprieduma izpildei.

Prasības pieteikumā un tā grozījumos norādīti šādi apstākļi un apsvērumi.

[1.1] Prasītāja ar atbildētāju 08.02.2018. noslēdza patēriņa kredīta līgumu transportlīdzekļa iegādei Nr./numurs/(turpmāk - līgums), saskaņā ar kuru prasītāja izsniedza atbildētājam patēriņa kredītu 7000 EUR apmērā, ko apliecina konta izraksts Nr./numurs/. Ikmēneša maksājumi saskaņā ar maksājumu grafiku bija veicami līdz 07.02.2023. Atbildētājs apņēmās atmaksāt prasītājam patēriņa kredītu saskaņā ar līguma noteikumiem.

[1.2] Saskaņā ar līguma I daļas 6.punktu un līguma II daļas 4.3.punktu, 6.1.punktu atbildētājam ir pienākums maksāt prasītājai procentus 28,80%, nokavējuma procentus 0,05% apmērā no savlaicīgi neveiktās maksājuma summas par katru līguma maksājuma izpildes kavējuma dienu.

Atbildētājs uzņemtās saistības izpildīja daļēji, ir pielaidis samaksas termiņa nokavējumu, līdz ar ko no atbildētāja piedzenami pielīgtie nokavējuma procenti.

[1.3] Līguma II daļas 8.3.2.1. apakšpunktā ir noteikts, ka līgumu var izbeigt pirms termiņa, ja atbildētājs nepilda saistības un vairāk par 14 kalendārām dienām kavē maksājumus.

Prasītāja nosūtīja atbildētājam paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no patēriņa kredīta līguma Nr. 14.5.2/1132. Līgums izbeigts ar 05.05.2022.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1756., 1765., 1828., 2021.pantu.

[2] Atbildētājs/pers. A/ iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par prasību, kuros norāda, ka prasību neatzīst par pamatotu.

[2.1] Atbildētājs paskaidro, ka pušu noslēgtais līgums un maksājumu grafiks ar atbildētāju nebija apspriesti un izskaidroti.

Atbildētājs uzskata, ka līguma 1. daļas 6.punkts, II daļas 4.3.punkts un II daļas 6.1.punkts pārkāpj atbildētāja tiesības, kas nostiprinātas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, jo šie noteikumi ir nevienlīdzīgi, netaisnīgi. Prasītāja cenšas iedzīvoties uz atbildētāja rēķina.

Atbildētājs, atsaucoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajā, otrajā, 2.[1] daļā noteikto, lūdz tiesu ņemt vērā, ka līguma noteikumi ar atbildētāju netika apspriesti, līgums bija sagatavots jau iepriekš pirms tā parakstīšanas.

Atbilstoši judikatūras atziņām parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji apsprieda katra līguma noteikumu atsevišķi.

[2.2] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē par netaisnīgu atzīstams līgumsods, kas ir neproporcionāls salīdzinājumā ar līguma neizpildīšanas radītājiem zaudējumiem. Tulkojot minētā likuma 6.pantā ietvertās tiesību normas pēc teoloģiskās tiesību normu iztulkošanas metodes un apskatot Padomes Direktīvas 93/13 EEK "Par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos" preambulu, secināms, ka likumdevējs ir vēlējies aizsargāt patērētāju kā vājāku darījuma pusi pret pakalpojumu sniedzēju ļaunprātīgu pilnvaru izmantošanu un tiesību samazināšanu patērētājam, tajā skaitā pret nesamērīga līgumsoda prasījumiem.

[2.3] Tāpat atbildētājs uzskata lietojuma procentus par nesamērīgi lieliem, kā arī līgumsoda un likumisko procentu aprēķinu par nepamatotiem un likumam neatbilstošiem.

[3] Tiesā saņemti prasītājas paskaidrojumi, kuros ir iekļauts arī precizētais parāda aprēķins.

Paskaidrojumos ir norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Sakarā ar atbildētāja norādīto, ka ar viņu netika apspriesti līguma noteikumi, prasītāja, atsaucoties uz tiesu praksi norāda, ka noslēgtais līgums ir standartlīgums un lai gan juridiski uzskatāms, ka tā noteikumi nav savstarpēji apspriesti, tā noteikumi ir netaisnīgi tikai tad, ja tie pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

[3.2] Atbildētājs, noslēdzot līgumu ar prasītāju, uzņēmās arī saistības maksāt līgumiskos procentus, kuru likmes atbildētājam bija zināmas.

Prasītāja vērš tiesas izmanību, ka līguma noteikumi neparedz līgumsoda aprēķinu par maksājumu kavējumiem.

Saskaņā ar līguma noteikumiem prasītāja ir aprēķinājusi un lūdz piedzīt nokavējuma procentus 0,05% apmērā no savlaicīgi neveiktās maksājuma summas par katru līguma maksājuma izpildes kavējuma dienu. Kopš līguma noslēgšanas dienas prasītāja aprēķināto procentu daudzums nav sasniedzis kapitāla lielumu (līgumiskie procenti - 2701,72 EUR, līgumiskie nokavējuma procenti- 50,08 EUR un likumiskie procentu - 81,75 EUR, kopā 2833,55

EUR).

[3.3] Maksājuma grafikā ir norādīti īpašuma izpirkšanas un procentu maksājumi uz konkrēto maksājuma datumu, bet to aprēķins sākas ar nākamo kalendāro dienu pēc iepriekšējā maksājuma datuma līdz maksājuma datumam (ieskaitot). Maksājuma grafikā īpašuma izpirkšanas un procentu maksājumu apmērs ir aprēķināts pēc vispārpieņemtās anuitātes metodes, kad kredīta maksājumi ir nemainīgi, bet procenti ikmēneša maksājumam tiek aprēķināti no kopējās kredīta summas.

[3.4] Parāda aprēķins ir papildināts ar atbildētāja maksājumiem un to novirzīšanas kārtību par laika periodu no 08.01.2018. līdz 09.12.2022., kā arī veikti labojumi saistībā ar 22.11.2021. maksājumu 172,14 EUR apmērā.

Atbildētājs veica maksājumus 10.10.2022. 50 EUR, 17.11.2022. 50 EUR un 09.12.2022. 50 EUR, kas tika novirzīti līgumisko procentu dzēšanai. Tādējādi uz 21.12.2022. atbildētāja neizpildītās saistības pret prasītāju ir 4072,13 EUR.

[4] Ar Zemgales rajona tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedumu *prasība apmierināta daļēji*. Tiesa nosprieda piedzīt no /pers. A/ par labu AS "Amber Assets", neatmaksāto aizdevumu 3229,20 EUR, līgumiskos procentus par laika periodu no 28.12.2018. līdz 30.04.2019. 373,92 EUR, likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 06.05.2022. līdz 06.10.2022. 81,75 EUR, kopā 3684,87 EUR un tiesas izdevumus 359,73 EUR. Pārējā daļā prasību noraidīt. Atzīt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja 6% (seši procenti) gadā no kopējās piespriestās, bet vēl visas ar spriedumu nepiedzītās summas. Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9 EUR.

Sprieduma motīvi ir šādi.

[4.1] Lietā nav strīda par to, ka AS "PrivatBank", kuras nosaukums pēc 09.12.2022. mainīts uz AS "Amber Assets", 08.02.2018. noslēdza Patēriņa kredīta līgumu transportlīdzekļa iegādei Nr./numurs/ (lietas 10.-16.lapa), ka prasītāja un atbildētājs vienojušies par aizdevuma piešķiršanu, atmaksas kārtību, ka prasītāja 08.02.2018. ieskaitīja atbildētāja kontā 7000 EUR, kas pierādīts ar pievienoto AS "Privatbank" konta izrakstu (lietas 17.lapa). Līdz ar to tiesa atzina, ka starp prasītāju un atbildētāju bija noslēgts Patēriņa kredīta līgums transportlīdzekļu iegādei, kā rezultātā atbildētājam piešķirts aizdevums 7000 EUR apmērā, ko atbildētājs ir saņēmis. Puses ir vienojušās par darījuma būtiskajām sastāvdaļām, ar nolūku savstarpēji saistīties, Līgums noslēgts atbilstoši Civillikuma prasībām.

[4.2] Tiesa, vērtējot atbildētāja iebildumus, ka līguma noteikumi ar viņu netika apspriesti, līdz ar ko ir pārkāptas atbildētāja tiesības, kas nostiprinātas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, atzina, ka, lai atzītu līguma noteikumus par spēkā neesošiem, ir jākonstatē, ka tie ir netaisnīgi.

Atbildētājs iebildumus par pamatparāda apmēru nav cēlis un savu aprēķinu pamatparādam nav norādījis, bet ir vērsis uzmanību uz to, ka Līguma noteikumi ar viņu nav apspriesti.

Ņemot vērā atbildētāja norādītos iebildumos, pušu tiesības un pienākumi ir vērtējami arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma kontekstā.

Tiesa, vērtējot līguma nosacījumus, atzina, ka līgumā pielīgtā procentu likme 13% apmērā, ja kredīts tiek izmantot noteiktam mērķim, 28,8% likme, ja kredīts netiek izmantots noteiktajam mērķim un Līgumā pielīgtā nokavējumu procentu likme 0,05% apmērā no savlaicīgi neveiktās maksājuma summas par katru Līguma maksājuma izpildes kavējuma dienu ir samērīgi un nav uzskatāmi par netaisnīgiem līguma nosacījumiem. Tiesa nesaskata attiecībā uz atbildētāju patērētāja tiesību pārkāpumu vai netaisnīgus līguma nosacījumus.

Par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms tāds noteikums, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.pants). Līgumā iekļautie procenti par aizdevuma lietošanu, kā arī nokavējuma procenti ir samērīgi ar pamatparāda apmēru un pieļautā kavējuma perioda lielumu un atbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.pantā noteiktajiem kritērijiem. Nekādas citas no līguma izrietošas sankcijas jeb citi negodīgi līguma nosacījumi pret atbildētāju nav piemēroti. Savukārt, likumiskie nokavējuma procenti ir aprēķināti, pamatojoties uz likumu, t.i., uz Civillikuma 1759.panta pirmās daļas 1.punktu un Civillikuma 1756.panta pirmo daļu.

Tādējādi tiesa nekonstatē, ka pret atbildētāju būtu piemērotas nesamērīgas sankcijas jeb citi negodīgi līguma nosacījumi.

[4.3] Tiesa, vērtējot parāda aprēķina pareizību, atzina, pamatparāda apmēru - 3229,20 EUR - par pierādītu. Savukārt, pamatojoties uz Civillikuma 1838.pantu, atzina, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus tam, ka būtu veicis vēl kādus maksājumus pamatparāda segšanai.

[4.4] Attiecībā uz līgumiskajiem procentiem, tiesa atzina, ka atbilstoši Civillikuma 1946.pantam, procenti dodami tad, ja tie pielīgti.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līgumiskos procentus 761,18 EUR apmērā.

[4.4.1] Konstatēts, ka 10.05.2019. atbildētājam pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process. 03.11.2021. atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas process izbeigts, neatbrīvojot atbildētāju no uzņemtajām saistībām. Prasītāja ir pieteikusi kreditora prasījumu atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa lietā.

Saskaņā ar Maksātnespējas procesa 134.panta trešo daļu parādnieka saistības, kuru izpildes termiņš iestājās pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas, uzskatāmas par tādām, kurām izpildes termiņš ir iestājies maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā.

No Līguma izrietošo saistību izpildes termiņš iestājās atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā un otrreizēja prasītājas atkāpšanās no līguma nav pieļaujama. Līgums izbeigts ar 10.05.2019., proti ar atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienu, nevis kā paziņojusi prasītāja – ar 05.05.2022.

Tiesa pievienojas judikatūrā paustajām atziņām, ka līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt (*sk. Augstākās Tiesas Senāta 30.01.2013. spriedumu lietā Nr.SKC-644/2013*).

[4.4.2] Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 165.panta sesto daļu, tiesa atzina, ka kreditors var prasīt visus aprēķinātos procentus un blakus prasījumus, kas bija norādīti un aprēķināti līdz atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas brīdim. Maksātnespējas likuma 134.panta trešās daļas saturs norāda uz to, ka kreditors var pieprasīt izpildīt visas saistības tādā apmērā, kādā tās bijušas uz maksātnespējas procesa pasludināšanas brīdi. Savukārt Maksātnespējas likuma 165.panta sestās daļas saturs norāda uz kreditora tiesībām prasīt saistību izpildi tādā apmērā, kādas tās bijušas maksātnespējas procesa pasludināšanas brīdī.

Saskaņā ar Civillikuma 1843.pantu pēc atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanas dienas, neatbrīvojot parādnieku no saistībām, prasītāja saņemtos atbildētāja maksājumus varēja novirzīt līgumisko procentu un līgumisko nokavējuma procentu dzēšanai.

[4.5] No precizētā parāda aprēķina izriet, ka laika periodā no 28.12.2018. līdz 30.04.2019. paredzētais procentu maksājums ir 673,84 EUR, savukārt atbildētāja veiktie maksājumi laika periodā no 22.11.2021. līdz 09.12.2022., proti pēc atbildētāja maksātnespējas procesa izbeigšanas, neatbrīvojot viņu no saistībām, 299,92 EUR apmērā tika novirzīti līgumiskos procentu dzēšanai, 50,08 EUR tika novirzīti līgumisko nokavējumu procentu dzēšanai.

Tādējādi nesegto līgumiskos procentu parāda apmērs par laika periodu no 28.12.2018. līdz 30.04.2019. ir 373,92 EUR (673,84 EUR - 299,92 EUR), kas piedzenami no atbildētāja prasītājas labā. Pārējā daļā prasība par līgumisko procentu piedziņu kā nepamatota ir noraidāma.

[4.6] Saskaņā ar Civillikuma 1759.pantu procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu (nokavējuma procenti). Tā kā atbildētājs ir pielaidis nokavējumu, saskaņā ar Civillikuma 1763., 1765.pantu, tad prasītāja ir tiesīga aprēķināt likumiskos

nokavējuma procentus par laika periodu no 06.05.2022. līdz 06.10.2022. 81,75 EUR apmērā, kurus prasītāja tiesiski aprēķinājusi saskaņā ar Civillikumā noteikto un tie nav nesamērīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, tiesa atzina prasītājai tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas.

[5] Par Zemgales rajona tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedumu atbildētājs /pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot prasību noraidīt. No apelācijas sūdzības satura un izvirzītajiem prasījumiem izriet, ka spriedums pārsūdzēts prasības apmierinātajā daļā.

Apelācijas sūdzības motīvi ir šādi.

[5.1] Lietā nav strīda par to, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta izpratnē atbildētājs ir atzīstams par patērētāju, bet prasītājs par pakalpojuma sniedzēju. Izskatot lietu, tiesai ir saistošas patērētāju tiesību aizsardzības reglamentējošās tiesību normas, tajā skaitā, Patērētāju tiesību aizsardzības likums. Līdz ar to atbildētājs vērš tiesas uzmanību uz to, ka Patēriņa kredīta līgums, kā arī maksājumu grafiks ar atbildētāju nebija apspriesti un izskaidroti.

Līguma I daļas 6.punkts un Līguma II daļas 4.3.punkts, Līguma II daļas 6.1.punkts pārkāpj atbildētāja tiesības, kas nostiprinātas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, jo šie līguma noteikumi netika iepriekš apspriesti un ir nevienlīdzīgi un netaisnīgi un prasītājs cenšas iedzīvoties uz atbildētāja rēķina.

[5.2] Apelācijas sūdzībā atbildētājs atsaucas uz Eiropas Padomes 1993.gada 5.aprīļa Direktīvu 93/13/EEK "Par netaisnīgiem noteikumiem patērētāju līgumos", kas iestrādāta arī Patērētāju tiesību aizsardzības likumā un balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar piegādātāju atrodas vājākā pozīcijā, un viņa rīcībā ir mazāk informācijas, kā rezultātā viņš piekrīt piegādātāja iepriekš sagatavotiem noteikumiem, nekādi nevarēdams ietekmēt to saturu. Tiesas pienākums bija vērtēt iespējami negodīga līguma noteikumus, jo līguma noteikumi netika apspriesti, līgums bija sagatavots iepriekš pirms parakstīšanas.

[5.3] Apelācijas sūdzībā izdarītas atsauces uz vairākiem Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem, kā arī Latvijas Republikas Augstākā tiesas Administratīvo lietu departamenta un Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumiem, norādot, ka tiesas uzdevums ir izšķirt tiesisko strīdu, piemērojot atbilstošas tiesību normas.

Pretēji Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktajam, tiesas spriedumā nav vērtēti atbildētāja pamatoti iebildumi, kas ir pamats secinājumam, ka tiesa, nav noskaidrojusi būtiskus apstākļus, no kuriem atkarīga konkrētā strīda pareiza izspriešana. Tāpēc spriedumu nevar atzīt par likumīgu un pamatotu.

[6] Zemgales rajona tiesas 2023.gada 25.janvāra spriedums AS "Amber Assets" prasības noraidītajā daļā netika pārsūdzēts. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta otrās daļas nosacījumiem nepārsūdzētajā daļā spriedums stājies likumīgā spēkā.

[7] AS "Amber Assets" iesniedza rakstveida paskaidrojumus par /pers. A/ apelācijas sūdzību, norādot, ka neatzīst apelācijas sūdzību par pamatotu. Pirms noslēgt līgumu ar prasītāju atbildētājam bija jāizvērtē savu mantisko stāvokli un sekas, kas var iestāties, nepildot līguma nosacījumus.

[8] Zemgales apgabaltiesā saņemts AS "Amber Assets" un SIA "Intrum Latvia" pieteikums par prasītāja aizstāšanu civillietā AS "Amber Assets" (pirms firmas maiņas - AS "PrivatBank") prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023.gada 11.septembra lēmumu prasītāja AS "Amber Assets", reģ. Nr.50003086271, aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju SIA "Intrum Latvia", reģ.40203088409.

[9] Prasītājas SIA "Intrum Latvia" firma mainīta uz SIA "Julianus Portfolio".

[10] SIA "Julianus Poertfolio" iesniedza Zemgales apgabaltiesā *prasības precizējumus* (datēti ar 06.11.2023.), kuros norādīts, ka prasītāja saņēma no atbildētāja vēl 600 EUR, kas novirzīti pilnīgai līgumisko procentu un likumisko procentu dzēšanai, kā arī daļējai aizdevuma summas dzēšanai.

Ņemot vērā minēto, prasītāja uztur prasību un lūdz piedzīt no atbildētāja aizdevuma summas parādu 2934,87 EUR un tiesas izdevumus (valsts nodevu) 359,73 EUR, kopā 3294,60 EUR. Lūdz atzīt prasītājas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no neapmaksātā parāda summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

2023.gada 7.novembrī saņemts SIA "Julianus Portfolio" pilnvarotās pārstāves /pers. B/ iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

[11] Apelācijas instances tiesas sēdē 2023.gada 13.novembrī prasītājas SIA "Julianus Portfolio" pārstāvis tiesas sēdē nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku prasītāja informēta likumā noteiktajā kārtībā.

Tiesā saņemti SIA "Julianus Portfolio" pilnvaroto pārstāvju iesniegumi ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

Atbildētājs/pers. A/ tiesas sēdē nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājs informēts likumā noteiktajā kārtībā. Tiesas pavēste atbildētājam nosūtīta 2023.gada 15.oktobrī uz viņa norādīto elektroniskā pasta adresi. Par neierašanās attaisnojošiem iemesliem atbildētājs tiesai nav paziņojis.

Tiesa nolēma atbildētāja neierašanos tiesas sēdē atzīt par neattaisnotu un izskatīt lietu bez lietas dalībnieku klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[12] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, apelācijas instances tiesa atzīst, ka SIA "Julianus Portfolio" prasība pret /pers. A/ ir pamatota un apmierināma tās uzturētajā apmērā, savukārt prasības neuzturētajā daļā tiesvedība lietā ir izbeidzama.

[12.1] Konstatēts, ka pušu starpā nav strīda par apstākļiem, kurus nodibināja savā spriedumā pirmās instances tiesa (*šā sprieduma 4.1., 4.4.1., 4.5.punkts*).

Apelācijas instances tiesā papildus konstatēts, ka pēc pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas lietā, atbildētājs vecis prasītājai maksājumus līgumsaistību izpildei 600 EUR, kas ieskaitīti līgumisko procentu un likumisko procentu dzēšanai, dzēšot tos pilnībā, ka arī ieskaitīti daļējai pamatparāda summas dzēšanai, kā rezultātā prasība apelācijas instances tiesā tiek uzturēta tikai par pamatparāda summas 2934,87 EUR piedziņu.

[12.2] Civilprocesa likuma 432. panta piektā daļa paredz, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams celtās prasības apmierināšanai

pret /pers. A/. Kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai par prasības apmierināšanu.

[12.3] Pievēršoties atbildētāja apelācijas sūdzības motīviem, tiesa vēlas uzsvērt, ka /pers. A/ apelācijas sūdzībā nav norādīti motīvi, kurus pirmās instances tiesa nebūtu izvērtējusi savā spriedumā.

[12.3.1] Apelācijas sūdzībā /pers. A/ atkārtoti vērš tiesas uzmanību apstāklim, ka līguma noteikumi un maksājumu grafiks ar viņu nebija apspriesti.

Pirmās instances tiesa vērtēja šo apstākli, piemērojot patērētāju tiesību reglamentējošās tiesību normas, kas iekļautas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā. Pirmās instances tiesa, atsaucoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešo daļu, pamatoti norādīja, ka, lai atzītu līguma noteikumu par spēkā neesošu, jākonstatē, ka tas ir netaisnīgs. Ne visi neapspriestie līguma noteikumi ir netaisnīgi.

Līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešā daļa).

Par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms tāds noteikums, ko uzliek patērētājam, kurš nepilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi.

[12.3.2] Tiesa vērtēja līgumā pielīgto procentu likmi par aizdevuma izmantošanu (Līguma I daļas 5.,6.punkts, II daļas 4.3.punkts) un pielīgto nokavējuma procentu likmi (Līguma II daļas 6.1.punkts), atzīstot, ka tās ir samērīgas ar pamatparāda apmēru un nav atzīstamas par netaisnīgiem līguma nosacījumiem. Apelācijas instances tiesa piekrīt šim secinājumam.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai. (..) Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem." (*skat. Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. TNA, Rīga, 2006, 145.lpp.).*

Vērtējot pušu pielīgto procentu atbilstību Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam, apelācijas instances tiesa atzīst, ka tie atbilst labiem tikumiem un neizraisa prasījuma tiesību liegumu attiecībā uz pielīgtajiem aizdevuma lietošanas procentiem un nokavējuma procentiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Apelācijas instances tiesai nav šaubu, ka prasītājai bija tiesības novirzīt no atbildētāja saņemtos maksājumus aizdevuma lietošanas procentu un nokavējuma procentu dzēšanai.

[12.4] Šādos apstākļos prasības uzturētajā daļā SIA "Julianus Portfolio" prasība pret /pers. A/ ir pamatota un apmierināma, piespriežot no viņa par labu SIA "Julianus Portfolio" pamatparādu sakarā ar neatmaksāto aizdevumu 2934,87 EUR.

[12.5] Prasības daļā, kurā prasītāja neuztur prasību, tiesvedība lietā ir izbeidzama, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu, kas nosaka, ka tiesa izbeidz tiesvedību, ja prasītājs atteicies no prasības.

Līdz ar to izbeidzama tiesvedība SIA "Julianus Portfolio" prasības neuzturētajā daļā par neatmaksātā pamatparāda 294,33 EUR, līgumisko procentu par laika periodu no 28.12.2018.līdz 30.04.2019. 373,92 EUR un likumisko procentu par laika periodu no 06.05.2022. līdz 06.10.2022. 81,75 EUR piedziņu.

[12.6] Izvērtējot jautājumu par tiesas izdevumu atlīdzināšanu, apelācijas instances tiesa ņem vērā šādus apstākļus un apsvērumus.

[12.6.1] Konstatēts, ka prasītāja par prasības iesniegšanu pirmās instances tiesā samaksāja valsts nodevu 410,46 EUR apmērā.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam- proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Savukārt Civilprocesa likuma 41.panta otrā daļa paredz, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, tiesa pēc prasītāja lūguma piespriež no atbildētāja prasītāja samaksātos tiesas izdevumus.

Prasība pirmās instances tiesā tika apmierināta daļēji - prasības apmierinātā daļa ir 90,49 % no pieteiktās prasības summas. Tiesas aprēķinātais valsts nodevas apmērs, kurš proporcionāli atbilst apmierinātajai prasījumu daļai, ir 359,73 EUR. Apelācijas instances tiesas piespriestā parāda summa ir mazāka par pirmās instances tiesas piespriesto parāda summu, bet šis apstāklis ir saistīts ar paša parādnieka rīcību, daļēji apmaksājot parādu tiesvedības gaitā. Līdz ar to, ņemot vērā tiesību normas, kas iekļautas Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā un otrajā daļā, nav konstatējams pamats pārrēķināt valsts nodevas apmēru, kas piespriežama no atbildētāja par labu prasītājai.

[12.6.2] Konstatēts, ka lietas izskatīšanas gaitā pirmajā un otrajā instancē valstij ir radušies tiesas izdevumi- ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi sakarā ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, kas nebija samaksāti iepriekš, kopā 12,08 EUR, no tiem pirmajā instancē – 9 EUR, otrajā instancē- 3,08 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas nosacījumiem šie tiesas izdevumi ir piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Nosakot atlīdzināmo izdevumu apmēru, apelācijas instances tiesa ņem par pamatu pirmās instances noteikto proporciju, un atzīst, ka no atbildētāja valsts ienākumos ir piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,93 EUR (90,49% no 12,08 EUR).

[12.7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu, tiesai jānosaka arī prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulce izskaidrojusi, ka lietas dalībniekam, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu, pienākas procenti par pamatparādu un par citiem apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem (*sk. Senāta Civillietu departamenta Senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumu, pieejams https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/senatorukopsapulcu-lemumi/civillietu-departaments*).

Pamatojoties uz minēto, saskaņā ar Civillikuma 1765.panta otro daļu un 1759.panta 1.punktu prasītājai nosakāmas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no ar spriedumu piedzītās naudas summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot, ka saskaņā ar Civillikuma 1763.panta 1.punktu procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[12.8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu atbildētājam nosakāms labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesāšanas izdevumu piedziņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 42.panta pirmo daļu, 93., 97., 195. pantu, 432.–434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

SIA "Julianus Portfolio" prasību tās uzturētajā daļā apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Julianus Portfolio", reģ.Nr.40203088409, pamatparādu 2934,87 EUR un tiesas izdevumus 359,73 EUR, kopā 3294,60 EUR. Maksājums veicams SIA "Julianus Portfolio", reģ.Nr.40203088409, "Luminor bank" AS, konta Nr./konta numurs/.

Noteikt SIA "Julianus Portfolio" tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus 6% gadā no visas piespriestās summas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,93 EUR. Maksājums veicams Tiesu administrācijai, reģistrācijas Nr.LV90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, konta Nr.LV51TREL2190458019000, klasifikācijas kods 21490.

Izbeigt tiesvedību SIA "Julianus Portfolio" prasības neuzturētajā daļā par neatmaksātā pamatparāda 294,33 EUR, līgumisko procentu par laika periodu no 28.12.2018.līdz 30.04.2019. 373,92 EUR un likumisko procentu par laika periodu no 06.05.2022. līdz 06.10.2022. 81,75 EUR piedziņu.

Noteikt /pers. A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Minētajā termiņā maksājumu dokumenti, kas apliecina sprieduma labprātīgu izpildi ir iesniedzami Zemgales apgabaltiesas kancelejā, Jelgavā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 EUR.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	M.Terjuhana
Tiesnese	D. Baltā
Tiesnese	A.Misiuna

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu.

Dokumenta oriģināls elektroniski glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā (TIS) lietas kartītē.